

CLÉMENCE MICHALLON

De stille huisgenoot

Vertaald door Ineke de Groot

'VOLT

AMSTERDAM · ANTWERPEN

Helaas! Wie weet nu niet dat juist de zachtvaardige wolven
De meest gevaarlijke wezens op aarde zijn!

– CHARLES PERRAULT, *ROODKAPJE*

1

DE VROUW IN DE SCHUUR

Jij gaat er graag van uit dat iedere vrouw er een heeft, en dat hij toevallig die van jou is.

Dat maakt het er een stuk gemakkelijker op. Als niemand vrij is. Er is geen plek in jouw wereld voor degenen die nog buiten zijn. Geen waardering voor de wind in hun haren, geen geduld met de zon op hun huid.

Hij komt als het donker is. Maakt de deur open. Loopt met zijn laarzen door dode bladeren. Doet de deur achter zich dicht, schuift de grendel op zijn plaats.

Deze man is jong, sterk, goed verzorgd. Je denkt aan de dag dat jullie elkaar leerden kennen, dat korte moment voordat hij zijn ware aard liet zien, en dit zag je: een man die zijn burens kent, die altijd op tijd de vuilnis buitenzet. Die erbij was toen zijn kind werd geboren, een vaste aanwezigheid tegen het kwaad op aarde. Moeders zien hem in de rij bij de kruidenier staan en geven hun kindje aan hem: kun jij haar even voor me vasthouden? Ik ben de babyvoeding vergeten, ben zo terug.

En nu is hij hier. Nu is hij die van jou.

Er zit regelmaat in wat je doet.

Hij kijkt even naar je, neemt je van top tot teen op. Je bent er. En ook je twee armen, twee benen, je romp en je hoofd.

Dan volgt de zucht. De spieren in zijn rug ontspannen zich als hij bij jou tot rust komt. Hij bukt zich om het elektrische kachel-

tje of de ventilator aan of uit te zetten, afhankelijk van het seizoen.

Je strekt je hand uit en krijgt een tupperwaredoos. De stoom kringelt op van de lasagne, de hartige taart, de tonijnschotel, of wat het ook mag zijn. Het eten, gloeiend heet, bezorgt je blaren op je gehemelte.

Hij geeft je water. Nooit in een glas, altijd in een veldfles. Niet in iets wat kan worden gebroken en scherp gemaakt. De koude vloeistof tintelt pijnlijk tegen je tanden. Maar je drinkt door, want het is nu tijd om te drinken. Er blijft een metaalachtige smaak achter in je mond.

Hij geeft je de emmer, en je doet wat je moet doen. Je schaamt je er allang niet meer voor.

Hij pakt de emmer en laat je een minuut of wat alleen. Je hoort hem buiten, het geluid van zijn laarzen op de grond, de spuitende tuinslang. Dan komt hij terug. De emmer is schoon en zit vol sop.

Hij kijkt toe terwijl jij je wast. Wat je lichaam betreft ben jij de huurder en hij de huisbaas. Hij overhandigt je een stuk zeep, een plastic kam, een tandenborstel en een kleine tube tandpasta. Een keer per maand de antiluzenshampoo. Je lijf is altijd op problemen uit en hij probeert die te weren. Om de drie weken haalt hij de nagelknipper uit zijn achterzak. Hij wacht tot je je nagels weer fatsoenlijk kort hebt geknipt en pakt hem dan weer terug. Hij pakt hem altijd terug. Dit gaat al jarenlang zo.

Je trekt je kleren weer aan. Je vindt het totaal nutteloos, gezien wat er komt, maar zo wil hij het. Het gaat niet, denk je, als je het zelf doet. Hij moet degene zijn die de ritsen en de knopen openmaakt en de kledingstukken verwijdert.

Zijn lijf: dingen die je niet had willen weten, maar toch weet. Een moedervlek op zijn schouder. De strook haar naar zijn onderlijf. Zijn handen: zijn sterke vingers, de warme druk van zijn handpalm op je keel.

Hij kijkt je geen moment aan. Dit draait niet om jou, dit draait om alle vrouwen en meisjes. Dit draait om hem en alles wat er in zijn hoofd rond maalt.

Hij blijft nooit bij je als het voorbij is. Hij is een belangrijk man, met veel verplichtingen. Een gezin, een huishouden. Huiswerk dat

hij moet nakijken, films die hij moet zien. Een vrouw om gelukkig te houden en een dochter om te wiegen. Dingen die allemaal veel belangrijker zijn dan jij en je armetierige bestaan, en die dingen moeten allemaal gedaan worden.

Alleen vanavond niet.

Vanavond zie je dat deze man, deze uiterst voorzichtige man, die alleen maar iets doet wat goed doordacht is, zijn eigen regels overschrijdt.

Hij drukt zichzelf met zijn handen op de houten vloer omhoog. Verwonderlijk genoeg heeft hij geen splinters in zijn vingers. Hij trekt de riem onder zijn navel aan, drukt het metaal tegen de strakke huid van zijn buik.

‘Moet je horen,’ zegt hij.

Het belangrijkste deel van je is meteen alert, reageert onmiddellijk.

‘Je hebt hier nu wel lang genoeg gezeten.’

Je bestudeert zijn gezicht. Niets. Hij is een man van weinig woorden, zijn gezicht is praktisch een gesloten boek.

‘Hoe dat zo?’ vraag je.

Hij trekt zijn fleecjack aan en ritst hem dicht tot aan zijn kin.

‘Ik moet hier weg,’ zegt hij.

Je moet het opnieuw vragen: ‘Hoe dat zo?’

Er klopt een ader bij zijn voorhoofd. Je hebt hem geërgerd.

‘Ik ga verhuizen.’

‘Waarom dan?’

Hij fronst zijn wenkbrauwen. Doet zijn mond open alsof hij iets wil zeggen, maar bedenkt zich.

Niet vanavond.

Je zorgt ervoor dat hij nog even naar je kijkt voordat hij weggaat. Je wilt dat hij jouw verwarring, alle onbeantwoorde vragen in zich opneemt. Je wilt dat hij ervan geniet dat hij je in onzekerheid achterlaat.

De voornaamste regel om het in de schuur te overleven luidt dat hij altijd wint. Daar heb je vijf jaar lang wel voor gezorgd.

2

EMILY

Ik zou niet weten of Aidan Thomas mijn naam kent. Ik zou het niet gek vinden als dat niet het geval is. Hij heeft wel belangrijkere dingen aan zijn hoofd dan de naam te weten van een meisje dat twee keer per week een Coca-Cola Cherry voor hem inschenkt.

Aidan Thomas drinkt niet. Geen alcohol dan. Een mooie man die niet drinkt zou een probleem kunnen zijn voor een barkeeper, maar de taal der liefde draait bij mij niet om alcohol, maar om mensen die bij mij aan de bar zitten en zich een uur of twee aan mijn zorgen overleveren.

Aidan Thomas heeft die taal niet bepaald onder de knie. Hij is als een hert langs de weg, blijft rustig staan totdat je langs hem rijdt, maar gaat er bij te veel interesse als een haas vandoor. Dus laat ik hem naar mij toe komen. Op dinsdag en donderdag. Van alle stamgasten is hij de enige die ik wil zien.

Het is vandaag dinsdag.

Het is zeven uur en ik werp af en toe steeds een blik op de deur. Ik kijk of hij binnenkomt en ik let op de keuken, op de hoofdserveerster, de sommelier en die lul van een chef-kok. Mijn handen doen alles automatisch: een cocktail, een Sprite, een whisky-cola. De deur gaat open. Het is hem niet. Het is de vrouw van de tafel voor vier bij de deur, die haar auto op een andere plek moest zetten. Een kruidenbitter met spuitwater, een schoon rietje voor het kind achterin. Mijn hoofdserveerster komt vertellen dat de tafel

voor vier de pastaschotel niet lekker vond. Hij was koud of niet pittig genoeg. Wat er nu mis is, is niet echt duidelijk, maar er zijn klachten en Cora is niet van plan een fooi mis te lopen omdat de keuken het eten niet warm kan opdienen. Breng Cora tot bedaren, zeg dat ze de koks moet vertellen dat ze de pastaschotel opnieuw moeten maken en dat er om het goed te maken een extra bijgerecht bij moet. Of laat Sophie, onze patissier, een dessert voor hen maken, want zo te zien zijn het zoetekauwen aan de tafel voor vier. Zolang ze maar ophouden met zeuren.

Het restaurant is een zwart gat vol behoeften, een monster dat nooit verzadigd is. Mijn vader heeft het me nooit gevraagd, hij ging er gewoon van uit dat ik mee zou werken. En toen overleed hij opeens, typisch iets voor chef-koks; ze leven in een waas van hitte en chaos en laten het aan jou over om het weer op orde te krijgen.

Ik druk op mijn slapen om de bezorgdheid af te weren. Het kan door het weer komen; het is de eerste week van oktober, nog maar net herfst, maar de dagen worden al korter en het wordt kouder. Het kan ook iets anders zijn. Maar vanavond trek ik me alles wat er misgaat persoonlijk aan.

De deur gaat open.

Daar is hij.

Mijn hart maakt een sprongetje. Er komt een blijdschap naar boven borrelen waardoor ik me klein, een beetje vies en misschien wel erg dom voel, maar het is de heerlijkste ervaring die het restaurant te bieden heeft en ik geniet ervan. Ik geniet er twee keer per week van.

Aidan Thomas gaat zonder iets te zeggen aan mijn bar zitten. We praten niet, op de gebruikelijke beleefdheden na. Het is een dans, en we kennen de passen uit ons hoofd. Glas, ijsblokjes, spuitwater, papieren onderzettertje. Er staat in ouderwetse schuine letters *Amandine* op het viltje. Een Coca-Cola Cherry. Een tevreden man.

‘Dank je.’

Ik lach even, maar blijf bezig. Tussen het werk door – een cocktailshaker afwassen, de potjes olijven en citroenschijfjes netjes zetten – kijk ik stiekem naar hem. Hij is als een gedicht dat ik uit

mijn hoofd ken, maar waar ik geen genoeg van kan krijgen: blauwe ogen, donkerblond haar, keurig baardje. Wallen onder zijn ogen, omdat hij heeft geleefd, omdat hij heeft liefgehad en mensen is kwijtgeraakt. En dan zijn handen: een ligt er op de bar, de ander heeft zijn glas vast. Stevig, sterk. Handen die een verhaal vertellen.

‘Emily.’

Cora buigt zich over de bar.

‘Wat is er?’

‘Nick zegt dat we de steak van de kaart moeten halen.’

Ik onderdruk een zucht. Nicks buien zijn Cora’s schuld niet.

‘En waarom dan?’

‘Hij zegt dat ze verkeerd zijn gesneden en dat daardoor de baktijd niet meer klopt.’

Ik verplaats met moeite mijn blik van Aidan naar Cora.

‘Je hoort mij niet zeggen dat het zo is,’ zegt ze. ‘Maar hij... wou dat ik je het ging vertellen.’

Normaal gesproken zou ik naar de keuken gaan en het zelf met Nick opnemen, maar dit moment laat ik me niet afpakken.

‘Zeg maar dat je het me hebt verteld.’

Cora wacht op de rest. Ze weet net zo goed als ik dat Nick daar geen genoeg mee zal nemen.

‘Zeg maar dat als we klachten over de steak krijgen, ik ze persoonlijk zal afhandelen. Beloofd. Ik zal alle schuld op me nemen. Ik zal bekendstaan vanwege de steakramp. Zeg maar dat iedereen vanavond lyrisch was over het eten. En zeg maar dat hij zich minder zorgen zou moeten maken over de steak en wat meer over de uitgifte, dat zijn mensen koud eten wegsturen.’

Cora steekt haar handen in de lucht: oké dan. Ze loopt terug naar de keuken.

Deze keer sta ik mezelf toe te zuchten. Ik wil me net storten op een paar martiniglazen die nodig opgepoetst moeten worden, als ik iemand naar me voel kijken.

Aidan.

Hij glimlacht scheef.

‘Steakramp?’

Verdorie, hij heeft het gehoord.

Ik grinnik opgelaten. 'Sorry, hoor.'

Hij schudt zijn hoofd en neemt een slokje Coca-Cola Cherry.

'Je hoeft je nergens voor te verontschuldigen, hoor,' zegt hij.

Ik glimlach en richt me deze keer echt op de martiniglazen. Vanuit mijn ooghoek zie ik dat Aidan zijn drankje op heeft. Onze dans gaat door: hij knikt, wat inhoudt dat hij wil betalen. Even een opgestoken hand en dan is hij weg.

En plotseling is het mooiste gedeelte van de dag voorbij.

Ik pak Aidans bonnetje, waar hij zoals altijd een fooi van twee dollar op heeft gelegd, en het lege glas. Pas als ik de bar schoonveeg valt het me op: een afwijking, onze goed ingestudeerde pas de deux is anders dan anders.

Het viltje. De papieren onderzetter die ik altijd onder zijn glas leg. Ik zou het nu in de papierbak moeten gooien, maar ik kan het nergens vinden.

Zou het gevallen zijn? Ik loop om de bar heen en kijk op de grond rondom zijn kruk, waar hij een paar minuten geleden nog op zat. Er ligt niks.

Vreemd maar waar, het viltje is weg.

3

DE VROUW IN DE SCHUUR

Hij heeft je hiernaartoe gebracht.

Je hebt zijn huis in flitsen gezien, snelle blikken als hij even niet keek. In de loop van de tijd heb je die beelden uitgelopen, elk detail opgeslagen: het huis midden op een stuk land. Groen gras, wilgenbomen. Elke plant was bijgehouden, elk blaadje goed verzorgd. Kleine gebouwen stonden overal op het land als cakejes op een schotel. Een vrijstaande garage, een stal, een fietstalling. Elektriciteitskabels kronkelden tussen takken door. De man, weet je inmiddels, woont op een lieflijke en mooie plek. Een plek waar kinderen kunnen rondrennen en bloemen kunnen bloeien.

Hij liep snel, over een landweggetje een heuvel op. Het huis verdween in de verte en er kwam een lange rij bomen voor in de plaats. Hij bleef staan. Er was niets waar je je aan vast kon houden, niemand die je kon roepen. Je stond voor een schuur. Vier grijze muren, een schuin dak. Geen ramen. Hij had een ijzeren hangslot in zijn hand en pakte een sleutel uit een bos.

Binnen bracht hij je op de hoogte van de nieuwe regels.

‘Je naam,’ zei hij. Hij stond gebukt, maar torende nog steeds boven je uit. Hij omvatte je gezicht met zijn handen, zodat je zicht begon en eindigde met zijn vingers. ‘Jij heet Rachel.’

Je heet geen Rachel. Hij weet hoe je echt heet. Hij heeft je naam op je rijbewijs gezien toen hij je portemonnee afpakte.

Maar hij zei dat je Rachel heette, en het was van levensbelang dat je dat aanvaardde. De manier waarop hij het zei, de rollende r en de korte klank van de l. Rachel was een schone lei. Rachel had geen verleden en ook geen leven om naar terug te keren. Rachel zou het overleven in de schuur.

‘Jij heet Rachel,’ zei hij, ‘en niemand weet wie je bent.’

Je knikte. Niet overtuigend genoeg. Zijn handen lieten je gezicht los en paktten je trui. Hij duwde je tegen de muur, zijn arm om je nek, de botjes in zijn pols diep in je luchtpijp. Er was geen lucht, totaal geen zuurstof.

‘Ik zei,’ zei hij, en de wereld glipte al langzaam bij je weg, maar niet naar hem luisteren was geen optie, ‘dat niemand weet wie je bent. Niemand is naar je op zoek. Snap je dat?’

Hij liet los. Voordat je hoestte, voordat je hijgde, voordat je wat ook maar deed, knikte je. Alsof je het meende. Je knikte uit puur levensbehoud.

Je werd Rachel.

Je bent al jarenlang Rachel.

Zij heeft je in leven gehouden. Jij hebt je in leven gehouden.

Laarzen, dode bladeren, grendel. Zucht. Straalkachel. Alles is zoals altijd, op hem na. Deze avond raffelt hij het ritueel af alsof er een ketel water op het gasstel staat te koken. Je bent nog het laatste stukje kippenpastei aan het kauwen als hij het tupperwaredoosje van je afpakt.

‘Schiet op,’ zegt hij. ‘Ik heb niet de hele nacht de tijd.’

Het komt niet voort uit verlangen, die haast van hem. Het is meer alsof jij een liedje bent en hij de saaie gedeelten op fastforward zet.

Hij houdt zijn kleren aan. De rits van zijn broek prikt in je onderlijf. Een lok van je haar blijft hangen aan de gesp van zijn horloge. Hij trekt zijn pols weg en worstelt zich los. Je hoort het scheuren, je schedel brandt. Alles tastbaar, alles echt, zelfs als hij als een geest boven je uittorent.

Je hebt hem hier nodig, bij jou. Hij moet relaxed zijn en zich op zijn gemak voelen.

Je wilt dat hij praat.

Je wacht tot erna. Je kleren voorgoed aan.

Als hij op het punt staat om te vertrekken, ga je met je hand door je haar. Een gebaar dat je gebruikte op dates, met de elleboog van je motorjas op de restauranttafel, je witte T-shirt opgeleukt met een bos zilveren bedeltjes.

Dat gebeurt soms, dan herinner je dingen over jezelf, en soms heb je daar ook iets aan.

‘Weet je,’ zeg je tegen hem, ‘ik maak me zorgen om je.’

Hij kijkt je laatdunkend aan.

‘Nee, echt. Want... ik denk er soms over na.’

Hij snuift, steekt zijn handen in zijn zakken.

‘Misschien kan ik iets doen,’ waag je een poging, ‘zodat je kunt blijven.’

Hij snuift, maar loopt nog niet naar de deur. Dat moet je vast zien te houden. Je moet erin geloven dat dit de weg is naar de overwinning.

Hij praat soms met je. Niet vaak, en altijd met tegenzin, maar hij doet het soms wel. Op sommige avonden is het opschepperij, op andere avonden is het een biecht. Misschien heeft hij daarom wel de moeite genomen om je in leven te houden; er zijn wat zaken in zijn leven die hij aan iemand kwijt wil, en jij bent de enige die ze aan kan horen.

‘Als je me vertelt wat er is gebeurd, kan ik er misschien iets op verzinnen,’ zeg je.

Hij bukt zich en zijn gezicht is op gelijke hoogte als dat van jou. Zijn adem ruikt naar pepermint. Zijn hand, warm en ruw, ligt op je wang. Zijn duim drukt tegen je oog.

‘Dus jij denkt dat jij, als ik het je vertel, er wel iets op kunt verzinnen?’

Zijn blik gaat van je gezicht naar je voeten. Vol walging, minachtend. Maar zoals altijd – en dat is belangrijk – ook een tikje nieuwsgierig. Naar de dingen die hij met je kan doen, de dingen waar hij mee weg kan komen.

‘Wat weet jij nou?’ Hij strijkt over je kaak, zijn nagel schramt over je huid. ‘Weet je wel wie je bent?’

Dat weet je. Als een gebed, als een mantra. Jij bent Rachel. Hij heeft je gevonden. Wat jij weet, heeft hij je geleerd. Wat jij hebt, heeft hij je gegeven. Een ketting om je enkel, die vastgeklonken zit aan de muur. Een slaapzak. Op een omgedraaide krat de spullen die hij je in de loop van de tijd heeft gebracht: drie paperbacks, een portemonnee (leeg) en een stressbal (echt waar). Willekeurige spullen die nergens op slaan. Volgens jou heeft deze stelende raaf ze van andere vrouwen gepikt.

‘Ik heb jou gevonden,’ zegt hij. ‘Je was de weg kwijt. Ik gaf je een dak boven je hoofd. Dankzij mij leef je nog.’ Hij wijst naar de lege tupperwaredoos. ‘Weet je wat je zonder mij zou zijn? Niets. Je zou dood zijn.’

Hij komt weer overeind. Laat de knokkels in zijn vingers stuk voor stuk kraken.

Je stelt niks voor, dat weet je. Maar in de schuur, in dit deel van zijn leven heeft hij alleen jou.

‘Ze is dood,’ zegt hij. Hij hoort wat hij heeft gezegd en zegt dan weer: ‘Ze is dood.’

Je weet werkelijk niet over wie hij het heeft, tot hij eraan toevoegt: ‘Haar ouders gaan het huis verkopen.’

En dan snap je het.

Zijn vrouw.

Er komen heel wat gedachten bij je op. Je wilt zeggen wat mensen in een beleefde maatschappij zeggen: wat erg voor je. Je wilt vragen: wanneer en hoe is ze gestorven? Je vraagt je af: heeft hij het gedaan? Is hij eindelijk doorgedraaid?

‘We moeten dus verhuizen.’

Hij ijsbeert door de ruimte, voor zover dat dan mogelijk is in de schuur. Hij is van slag, wat niks voor hem is. Maar je hebt geen tijd voor zijn gevoelens. Je mag geen tijd verspillen aan de vraag of hij het heeft gedaan. Wat maakt het ook uit? Hij is een moordenaar. Dat weet je.

Wat jij nu moet doen is goed nadenken. De verschrompelde hersencellen gebruiken waarmee je vroeger de dagelijkse problemen oploste. Dat deel van je dat je vrienden en je familie hielp. Maar het enige wat je brein krijgt is dat als hij gaat verhuizen, als hij zijn

huis, zijn grond, verlaat, jij zult sterven. Tenzij je hem zover kunt krijgen om je mee te nemen.

‘Wat erg,’ zeg je.

Je vindt het ook echt erg. Je vindt het erg dat zijn vrouw overleden is. En je vindt het echt heel erg dat het leven hem zo oneerlijk behandelt. Je vindt het erg dat hij met jou zit opgescheept, een zeer afhankelijke vrouw die altijd honger en dorst heeft en het altijd koud heeft en ook nog eens vreselijk nieuwsgierig is.

De tweede regel om het in de schuur te kunnen overleven luidt: hij heeft altijd gelijk en jij vindt alles wat hem overkomt erg.